

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuuleminen

HE 75/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024–2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Sosiaalipolitiikan asiantuntija

Erica Alaluusua

erica.alaluusua@samok.fi

puh. 0407731854

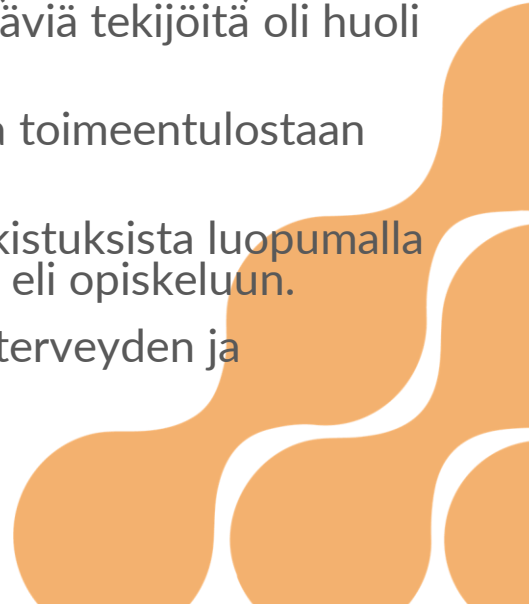
Yleistä lakiesityksestä

- SAMOK huomauttaa, että lakiesityksessä ehdotettujen etuuksien indeksitarkistuksista luopuminen kohdistuu monesta eri suunnasta opiskelijoihin, eikä pidä opiskelijoiden toimeentuloon kohdistuvia monialaisia leikkauksia kohtuullisina.
- Pitkällä aikavälillä monialaiset leikkaukset voivat näkyä myös halukkuudessa hakeutua korkeakoulutukseen, mutta hidastaa myös opinnoista valmistumista, mikäli opiskelijat lisäävät työhön käytettyä aikaansa.

Yleistä lakiesityksestä

- Kannamme erityistä huolta opiskelijoihin kohdistuvasta kuormituksesta.
- Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (KOTT 2021) mukaan yksi opiskelijoiden merkittävämpiä mielen hyvinvointia heikentäviä tekijöitä oli huoli omasta toimeentulosta.
- Ammattikorkeakouluopiskelijoista puolet kantaa huolta omasta toimeentulostaan (Eurostudent VIII -tutkimus, 2022.)
- Opintotuen rahamuotoisen etuuden heikentäminen indeksitarkistuksista luopumalla heikentää opiskelijoiden keskittymistä pääasialliseen työhönsä, eli opiskeluun.
- Tällä hetkellä 32 % työkyvyttömyyseläkkeistä perustuu mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöihin (Eläketurvakeskus).

Opintotuen indeksitarkistuksesta luopuminen vuosille 2024-2027

- SAMOK ei puolla lakiesityksen toimenpiteitä
- Opintotuen indeksijäädytys heikentäisi opiskelijoiden ostovoimaa enimmillään jopa 31,70 eurolla tukikuukautta kohden vuonna 2027.
- Opiskelijalle tämä tarkoittaa lähes 300 euron leikkausta opintorahaan vuositasona, mikäli opintorahaa hyödynnetään yhdeksän kuukauden ajalta.

Yleinen asumistuki

- Yleisen asumistuen indeksijäädytyksiä tehdessä tulisi kyetä arvioimaan asumistukeen kohdistuvan leikkauksen ja indeksijäädytyksen yhteisvaikutuksia.
- Yleiseen asumistukeen kohdistuvat muutokset leikkaavat opiskelijaruokakunnan toimeentulosta keskimäärin 76 euroa kuukaudessa. Indeksijäädytyksen vaikutuksen on laskettu olevan 51 euron suuruusluokkaa opiskelijan kohdalla tukikuukautta kohden, jolloin yhteisvaikutus toimeentulolle on huomattava.

Kokonaisvaikutuksista

- Hallituksen esitysten yhteisvaikutuksesta opiskelijan rahamuotoisten etuuksien yhteismäärä laskee yli 150 euroa tukikuukautta kohden.
- Opintolainan valtiontakausta ollaan hallituksen esityksellä kasvattamassa, joka lisää opintotuen määrää 200 eurolla kuukautta kohden. Esitetyt leikkaukset paikataan käytännössä opintovelalla, jota SAMOK pitää kestävämmänä.
- Opintorahan ostovoima on heikentynyt 160 eurolla vuodesta 2017.

SAMOKin ratkaisut opiskelijoiden toimeentuloon

- Opintotuki siirretään opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudesta sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen, jotta opintotuki tunnistetaan vahvemmin opiskelijan sosiaaliturvaksi ja opintotukea voidaan kehittää sosiaaliturvauudistuksen rinnalla
- Opintotuen kokonaisuudistus käynnistetään ja sen toteuttaminen huomioidaan ensi vuoden lisätalousarviossa, jotta keskeiset parannukset tukijärjestelmän elementteihin voidaan rakentaa

samok.fi |
@samok_fin

Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK

Finlands studerandekårers förbund

National Union of Students in Finnish Universities of Applied Sciences